

VI. Stretnutie „Priateľov bl. Márie Celesty Crostarosa“ 10.2. 2018 Kežmarok

Počúvať Ježiša – formácia srdca.

Ježišu, ty si nás stvoril svojím slovom. Neprestávaj k nám hovoriť. Potrebujeme tvoje slová, nimi nás oživuješ, obnovuješ, uzdravuješ. Tak, ako potrebujeme jesť, tak potrebujeme počúvať. Prosíme o tvojho Svätého Ducha, nech otvorí naše srdcia na tvoj hlas, nech sa svojím ohňom dotkne našich tvrdých srdc, nech prelomí našu hluchotu. Pane, dnes chceme počuť tvoj hlas a mať tvoj život v hojnosti! Hovor k nám Pane, neprestávaj k nám hovoriť, chceme byť tu, pri tvojom Srdci a chceme ťa počúvať! Prosíme o túto milosť, na mocný príhovor tvojej Matky Márie, svätého Jozefa a bl. Márie Celesty. Amen!

Na našom poslednom stretnutí v januári, sme si povedali, že Božie slovo je pokrmom pre náš život – je naším každodenným chlebom, je svetlom pre naše nohy – aby sme vedeli kam kráčame, je skalou pre dom nášho života, základy tohto domu vydržia všetky náporu vetra aj búrok. A nakoniec Božie slovo je čistým a nevysychajúcim prameňom nášho života – žalm prvý hovorí, že človek ktorý rozjíma nad Pánovým zákonom, nad jeho slovami je ako strom zasadený pri vode.

Chceme Vám ponúknuť tri texty z našej spirituality, ktoré sú veľkým pozvaním pre nás, aby sme počúvali Boha v našom živote:

1. Matka Celesta píše: Ježišu, všetky šťastné duše (Panna Mária, svätý Jozef, apoštoli, mučeníci, vyznávači, panny) ťa počuli, nasledovali a napodobňovali a ty si žil v nich skrze lásku. **Môj Pane, ty hľadáš tých, čo by ťa počúvali.** Tento úbohý svet ťa počúva, ale nechápe, pretože nemá uši, oči ani jazyk, ktorými by ťa vyznával. Láska moja, je len veľmi málo duší, ktoré ťa opravdivo nasledujú a napodobňujú. Je málo tých, čo skutočne kráčajú v tvojich šľapajach a nežijú podľa svojich zmyslov... Preto sme stále slepí a nevidíme svetlo, preto sme hluchí a nepočujeme, preto sme nemí a nie sme schopní vyznávať ťa svojimi každodennými ani duchovnými skutkami.¹ V tomto texte bl. Mária Celesta nám dáva jednu z najkrajších definícií svätosti. Svätý človek je ten, kto počúva Boha, jeho slovo uskutočňuje (Ježiša nasleduje a napodobňuje) a takto On – Boh, žije v ňom život lásky!

2. Na začiatku piateho rozhovoru (duchovný denník bl. Márie Celesty) Ježiš Máriu Celestu, ale aj nás, vyzýva: **Dcéra môjho srdca, počúvaj ma pozorne.**² Ak sme prijali výzvu dať do centra svojho života počúvanie Boha, sme pozvaní ísť ďalej: Počúvať pozorne. A čo znamená počúvať pozorne si priblížime v druhej časti nášho stretnutia.

3. V našej tretej regule, ktorou je čistota, zaznievajú tieto Ježišove slová: Obozretne strážte svoje zmysly... **aby so záľubou počúvali moje slová a zachovávali ich v srdci.**³

V týchto troch textoch vidíme istú gradáciu: Najprv Ježiš nás hľadá – hľadá srdcia, ktoré by ho počúvali (všimnime si, že je On je prvý, on je iniciatívny). Ak Ježiš hľadá tých, ktorí by ho počúvali, to znamená, že je v nás táto schopnosť! Boh nechce od nás nič, čoho nie sme schopní!

A potom: Ak ho už počúvame, sme pozvaní počúvať ho pozorne (v tom spočíva naša odpoveď, spolupráca s jeho darom, s jeho milosťou), a ďalej nás pozorné počúvanie vedie k tomu, že máme záľubu v počúvaní jeho slova, chránime si ich v srdci ako najcennejší poklad. Myslím si, že toto stupňovanie je pozvaním neustále rozvíjať svoj vzťah s Bohom. Nebojme sa tohto slova – naším povolaním je byť v živom vzťahu s Bohom! Na našich stretnutiach to neustále zaznieva ako refrén: Sme Bohom milovaní a On chce aby sme ho milovali, On chce byť s nami vo všetkom! Svätí - a v našom prípade bl. Matka Celesta- nás vedú k tejto osobnej skúsenosti, ktorú mali aj oni. Pretože počúvať Boha so záľubou, so záľubou, je možné iba vtedy, keď ho milujeme. Ak niekoho milujem, milujem to, čo mi hovorí, nosím si

---

¹ Bl. Mária Celesta: Meditácie na Pôstne obdobie, s. 46 - 47

² Bl. Mária Celesta: Rozhovory duše s Ježišom, s. 63

³ Tretia regula: Čistota

jeho slová v srdci, počúvam naozaj pozorne. Na minulom stretnutí sme hovorili, že Božie slovo to nie je niečo – ale Nieкто! Môj spôsob, postoj, záujem s akým počúvam slovo, hovorí o mojom vzťahu s Tým, kto ku mne hovorí! Ak môj vzťah s Bohom je predmetný, ak Boh je pre mňa okrajovou záležitosťou, budem ho počúvať okrajovo, jeho slová nebudú pre mňa až tak dôležité, nebudú ma vôbec zaujímať nejaké jeho slová.

- Skúsme sa tu na chvíľku zastaviť a opýtať sa seba: Ako je to s kvalitou môjho počúvania? Počúvam vôbec Boha? Počúvam iba to, čo mi vyhovuje? Počúvam, len vtedy, keď niečo potrebujem? Môžem povedať, že som pozorný/á na jeho slovo?

Je nutné, aby sme sa stali Božími poslucháčmi, osvojme si tento postoj, aby sa Božie slovo stalo žriedlom celého nášho života. Túžme s vierou sa modliť: Pane, nauč ma počúvať! Musíme si priznať s pokorou, že nevieme počúvať, že potrebujeme pomoc, preto sa modlime: Pane, buď hlasom, ktorý sa mi prihovára a buď vo mne aj srdcom, ktoré počúva. Ježišu, ty si Slovom a Počúvaním!

Môj Pane, ty hľadáš tých, čo by ťa počúvali! Takto by sa dali zhrnúť celé dejiny spásy: Boh hovorí a chce byť počutý, hľadá tých, ktorí by ho pozorne počúvali, ktorí by počúvali s láskou!

Výzva: čujte, počúvajte, ... sa ozýva nespočetnekrát na stránkach Svätého písma. Boh zvlášť skrze prorokov vyzýval ľud k tomuto základnému postoj.

Pripomeňme si aspoň tri vybrané texty:

- **Dt 6, 4- 5:** Počuj, Izrael, Pán je náš Boh, Pán jediný! A ty milovať budeš Pána, svojho Boha, celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou silou.
  - Nie príkazy, ale počúvanie Pánovho slova je na prvom mieste. Aj Ježiš na otázku zákonníka, ktoré je najväčšie prikázanie odpovedá: „Prvé je toto: Počuj, Izrael, Pán, náš Boh je jediný Pán. Milovať budeš Pána...“ Mk 12, 29- 30
- **Bar 1- 3:** Neposlúchali sme Pánov hlas, aby sme kráčali podľa jeho nariadení... nevšímavo sme sa odvracali, aby sme nepočuli jeho hlas... nepočúvali sme hlas Pána, svojho Boha, ale každý išiel za hrišnou žiadosťou svojho srdca. Ak neposlúchnete Pánov hlas odstránim z miest Júdu a ulíc Jeruzalema hlas radosti. Nepočúvali hlas svojho Boha, a preto visí na nás nešťastie.
  - Osud Božieho ľudu sa viaže neustále na Pánovo slovo a na počúvanie jeho slov. Izrael môže len vtedy prežiť, ak začne volať k svojmu Bohu a začne ho počúvať! Spĺňa sa slovo požehnania a prekliatia. Pozor! To nie Boh preklína, ľud si dobrovoľne vyberá zlo keď nechce počúvať!
  - Celé prvé kapitoly knihy proroka Barucha sú jedným veľkým vyznaním viny, ktorou je: neposlušnosť Pánovmu hlasu! Nádherný je v 2, 30- 31 Pánov prísľub: Viem, že ma nebudú počúvať, lebo je to tvrdošijný národ. Ale v krajine, kde budú v zajatí, vstúpia si do srdca, a budú vedieť, že ja som Pán, ich Boh. A dám im vnímavé srdce a uši... vtedy sa odvrátia od svojej tvrdošijnosti a od svojich zlých skutkov...
  - V tejto knihe sú ľuďom davané za vzor svetlo aj hviezdy. Človek – Božie veľdielo odmieta uznať Boha za svojho Stvoriteľa. Vieme, že na otázku Boha: Adam, kde si? Neodpovedá: Tu som! Ale ukrýva sa v hustých kríkoch. „Boh vyšle svetlo, ono ide, ak ho zavolá, poslúchne ho s chvením. A hviezdy svietia na svojich strážach a tešia sa; ak ich zavolá, odpovedia mu: Tu sme! A veselo svietia tomu, čo ich učinil.“
- **1 Sam 15, 22:** Azda sa Pánovi páčia celopaly a obety tak, ako poslušnosť Pánovmu hlasu? Ved' poslušnosť je lepšia ako obeta...
  - Na tejto skutočnosti padá Šaulova sláva a vyvolenie. Neposlušnosť Pánovmu hlasu prorok Samuel označuje za najzávažnejší priestupok. Pre svoju neposlušnosť bol Šaul zavrhnutý!
  - Vo Verbum Domini čítame: V Starom aj Novom zákone nachádzame veľmi často hriech opísaný ako nepočúvanie Slova, ako porušenie zmluvy, a teda ako uzatvorenie sa pred vzťahom s Bohom. Božie slovo nám ukazuje, ako je hriech človeka vo svojej podstate neposlušnosťou a nepočúvaním. Práve Ježišova radikálna poslušnosť až na smrť na kríži strháva masku hriechu až do jeho hlbín. Je dôležité, aby boli veriaci vedení rozpoznávať,

že koreň hriechu spočíva v nepočúvaní Pánovho slova, a v Ježišovi, Božom Slove, prijať odpustenie, ktoré nás otvára pre spásu.⁴

Nemôžeme nespomenúť proroka Samuela a Pannu Máriu a ich otvorenosť počúvať a uskutočňovať Božie slovo:

1. Samuel. 1 Sam 3, 1- 21 (odporúčam, aby ste si tento text prečítali)

Myslím, že tento text ako tak poznáme. Boh volá na Samuela až tri krát. Samuelovi to trochu „trvalo“ kým pochopil, že k nemu hovorí Boh. Boh aj k nám ako k Samuelovi prehovorí zvyčajne viackrát, lebo nám to trochu trvá pochopiť a počuť.

Samuel dáva Bohu najkrajšiu odpoveď, akú môže dať človeku Bohu: Hovor, tvoj sluha počúva! Dáva sa Bohu úplne k dispozícii. Samuelov život bude nezmazateľne naznačený počúvaním Pánovho slova. Bude robiť to, čo Pán mu povie!

- Taký malý návrh pre nás: Skúsme začínať náš deň touto veľmi krátkou modlitbou: Hovor, Pane, počúvam ťa! Chcem ťa počúvať celý dnešný deň!

2. Panna Mária. Lk 1, 26- 38

Mária je v evanjeliách typom poslucháča a uskutočňovateľa Božieho slova. Jej veľkosť nespočíva v jej materstve, ale v tom, že toto materstvo dosiahla poslušnosťou voči Božiemu slovu. Mária, podobne ako Samuel, prejavuje základný postoj voči Bohu: poslušnosť Pánovmu slovu a ochotu prijať ho celým svojím životom: Hľa, služobnica Pána, nech sa mi stane, podľa tvojho slova.

Mária vo všetkých životných situáciách: radostných aj tých nepochopiteľných zachováva v srdci Pánovo slovo a premýšľa o ňom. (Lk 2, 19.51)

Máriino srdce je dokorán otvorené pre načúvanie Pánovmu slovu a pre poslušnosť Pánovmu slovu!

V dokumente Verbum Domini je pre nás všetkých takéto pozvanie: byť vernými mariánskej modlitbe Anjel Pána, ktorú nám tradícia odporúča modliť sa ráno, napoludnie aj večer. V modlitbe Anjel Pána prosíme Boha, aby sa aj v nás, na príhovor Panny Márie uskutočňovala Božia vôľa a aby sme ako ona prijímali do seba jeho slovo.⁵

- Z toho vyplýva druhý návrh pre nás: Modliť sa verne modlitbu Anjel Pána, aby sa aj v nás, na príhovor Panny Márie uskutočňovala Božia vôľa, a aby sme ako ona prijímali do seba Božie slovo!

Kvalita nášho počúvania Boha sa odráža v našom počúvaní druhých ľudí, načúvaní toho, čo sa deje v nás samých. Boh chce, aby náš život bol harmonický, usporiadaný, a preto chce, aby sme ho počúvali! Kiežby sme Mu uverili! Uverili tomu, čo nám na začiatku svojho pontifikátu adresoval Pápež Benedikt XVI: „Kto nechá vstúpiť Krista, nestráca nič, absolútne nič z toho, čo robí život slobodným, krásnym a veľkým. Len v tomto priateľstve sa dokorán otvárajú brány života. Len v tomto priateľstve sa skutočne otvárajú veľké možnosti ľudského života... Nebojte sa Krista! On vám nič neberie, ale dáva všetko. Kto sa daruje jemu, dostane stonásobne viac. Preto otvorte, dokorán otvorte brány Kristovi – a nájdete pravý život.“⁶

Sv. Otec František na generálnej audiencii 30. 1. 2018 nám povedal tieto slová:

Pre počúvanie Božieho slova je potrebné mať aj otvorené srdce, aby sme slová prijali do srdca. Boh hovorí a my ho počúvame, aby sme potom uviedli do praxe to, čo sme počuli. Je veľmi dôležité počúvať... Je to totiž otázka života, ako nám to dobre pripomína úderné vyjadrenie, že «nielen z chleba žije človek, ale z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst» (Mt 4,4)... Vieme, že Pánovo slovo je nevyhnutná pomoc na to, aby sme sa nestratili, ako si to dobre uvedomuje žalmista, ktorý sa na Pána obracia s vyznaním: «Tvoje slovo je svetlo pre moje nohy a pochodeň na mojich chodníkoch» (Ž 119,105). Ako by sme sa mohli zhostiť nášho pozemského putovania, s jeho námahami a skúškami, bez toho, aby sme boli pravidelne vyživovaní a osvetľovaní Božím slovom?

⁴ Benedikt XVI, Verbum Domini 26

⁵ Tamže 88

⁶ Benedikt XVI, Inauguračná homília, 24. apríla 2005

Istotne nestačí počúvať ušami bez toho, aby sme zrno Božieho slova prijali do srdca a umožnili mu priniesť ovocie. Pamätajme na podobenstvo o rozsievачovi a rozličných výsledkoch podľa rozličných druhov pôdy. (por. Mk 4,14-20). Pôsobenie Ducha Svätého, ktorý robí odpoveď účinnou, potrebuje srdcia, ochotné pracovať a dať sa zušľachtovať, aby tak to, čo sme si vypočuli pri svätej omši prešlo do každodenného života, v duchu napomenutia apoštola Jakuba: «A slovo aj uskutočňujte, nebuďte len poslucháčmi, ktorí klamú sami seba» (Jak 1,22). Božie slovo v nás spôsobuje proces napredovania. Počúvame ho ušami, prechádza do srdca - nezostáva v ušiach, ale musí prísť do srdca - a zo srdca prechádza do rúk, do dobrých skutkov. Toto je cesta, ktorú v nás koná Božie slovo: z uší do srdca a do rúk. Učme sa tomuto.⁷

Sv. Otec František nám pripomína veľmi dôležitý postoj: Naše počúvanie musí vojsť do nášho srdca, a potom zo srdca do rúk – čiže do našich postojov, skutkov, do nášho života. To je zmyslom cesty lectio divina, ako sme to veľmi zdôrazňovali na našom poslednom stretnutí. Tu nejde len o nejaké nadchnutie sa krásou Božieho slova, naše počúvanie vedie k zostúpeniu slova do nášho srdca – k premene nášho srdca a tým k premene nášho života. Vtedy slovo prináša ovocie, je plodné, nevyjde nazmar!

Veríme, že Božie slovo má silu, má moc uzdraviť, má moc kriesiť mŕtvych, má moc premeniť náš život! Ako to potom je, že v našom každodennom živote nevnímame Božie slovo ako slovo silné, uzdravujúce. Sme pokrstení, pravidelne pristupujeme ku sviatostiam, snažíme sa modliť, čítať Sv. písmo... A napriek tomu cítime, že náš život sa napriek početným Božím dotykom nejako radikálne výnimočne nemení – k lepšiemu. Aj sa snažíme počúvať Boha, ale po prvotnom nadšení rýchlo ochladneme, sme motivovaní pre zmenu, ale potom len kývneme rukou a ideme ďalej tak, ako sme šli – v našich starých koľajach. ☺ Poznáte to? A čo robíme potom? Sme znechutení? Obviňujeme sa? Lahostajne to zahodíme za hlavu s odôvodnením – ja som už taký? Obviňujeme naše okolie – že to oni za to môžu!? Prečo sme tak otupení, hluchí, ľahostajní, povrchní, ...? Kde je problém? Nechať veci plynúť tak ako idú, alebo sa ešte o niečo pokúšať?

Skúsme sa otvoriť pre Ježišove slová, ktoré zaznievajú aj DNES – pre MŇA. V zástupe ľudí, ktorý bol okolo Ježiša som aj ja. Otvorme si teda Markovo evanjelium na štvrtej kapitole a pozorne počúvajme Ježišovo podobenstvo o rozsievачovi. Mohli by sme ho nazvať aj podobenstvom o počúvaní. Tak naozaj je to podobenstvo o srdci každého z nás! Prosme Ježiša, aby sa dotkol môjho srdca, aby uzdravil moju hluchotu, prelomil moju nechotu počúvať, aby sme skutočne uverili, že jeho slovo mi vracia život!⁸

Mk 4, 1 – 20 Podobenstvo o rozsievачovi⁹

Najprv si povedzme niečo o kontexte, to nám pomôže preniknúť ešte hlbšie do nášho textu: Z pozorného čítania prvých troch kapitol Markovho evanjelia vyplýva, že zástup, ktorý je pri Ježišovi, nie vždy sa riadi hlbšími motiváciami. Zástup obdivuje Ježiša, pretože v ňom vidí toho, kto je výnimočný, má moc, uzdravuje. Je síce obdivovaný, ale nie vždy počúvaný.

Zdá sa, že zástup, ktorý chodí za Ježišom ho len povrchne. Riadi sa vonkajšími motívmi. Ježiš ich povrchnosť odhaľuje, odhaľuje ich naviazanosť k vlastným schémam zmýšľania a chápania: „Tento ľud ma uctieva perami, ale ich srdce je ďaleko odo mňa. No darmo si ma ctia, lebo náuky, čo učia, sú iba ľudské príkazy.“ (7, 6 – 7)

Celá spleť týchto udalostí nám dovolí vstúpiť do podstaty posolstva, ktoré Marek zahrnul v štvrtej kapitole. Bez tohto kontextu ťažko by nám bolo zachytiť zmysel tejto kapitoly, ktorá sa svojou formou značne líši od iných. Doposiaľ sme videli Ježiša, ktorý prechádza celou Galileou, vzyva k obráteniu, povoláva učeníkov, uzdravuje. V štvrtej kapitole stretávame Ježiša, ktorý sa zastavil na jednom mieste a úplne sa venuje vyučovaniu v podobenstvách. Je to prvá reč, s ktorou sa stretávame v Markovom evanjeliu.

Bibliisti podotýkajú, že Ježišovo vyučovanie v štvrtej kapitole je odpoveďou na rastúce napätie a krízu v spoločenstve učeníkov. Naozaj, ako to Marek zdôrazňuje, Ježiš venuje viac pozornosti vysvetľovaniu

⁷ Generálna audiencia Pápeža Františka. 30. 1. 2018

⁸ Ž 119, 50

⁹ Por. Krzysztof Wons: Uveriť Ježišovi, s. 131- 148

učenia najbližším učeníkom. (4, 10 – 13.34) Pokúsme sa pochopiť situáciu učeníkov, ich vnútorné rozpoloženie voči ťažkostiam, nepochopeniam ktoré sa objavujú. Sú svedkami vzbury proti Ježišovi. Zúčastňujú sa v napätiach, zápasoch, ktoré sa objavujú okolo Ježiša. Z mnohých Markových slov sa dozvieme, že kvôli tomu trpeli. Objavil sa v nich strach, nepokoj a dokonca pochybnosti, ktoré rodili nové otázky. Započúvajme sa do nich: prečo Ježiš, ktorý vyučuje s mocou a v zástupe vzbudzuje úžas – sa stretáva z nevraživosťou farizejov a zákonníkov? Prečo ho neuznávajú náboženské autority? Prečo Ježiš, ktorý vyháňa zlých duchov, robí zázraky uzdravení nedokáže všetkých presvedčiť o sebe? Prečo sú takí, ktorí sa vycúvali a odišli? Prečo im dovoľuje odísť? Prečo nie sú masové obrátenia? Prečo jeho slovo nepremení všetkých?

V štvrtej kapitole Evanjelia podľa sv. Marka Ježiš odpovedá v podobenstvách na otázky učeníkov ohľadom objavujúcich sa ťažkostí a neúspechu v šírení evanjelia. Dotýka sa podstaty problému a uvádza učeníkov na novú etapu formácie. Vychováva ich k počúvaniu a vnútornému chápaniu evanjelia. Chce, by sa ho naučili prijímať nielen vonkajším spôsobom, ale aj srdcom. Nielen vo chvíľach úspechu, ale aj v krízach, v skúsenosti slabosti a nepochopenia inými.

Učeníci, ktorí boli svedkami prvých Ježišových zázrakov a učenia s mocou sú konfrontovaní aj s neprijatím Ježiša zo strany farizejov ktorí dokonca ho chcú zabiť. Nechápu a pýtajú sa. Tak ako sa pýtame aj my: Prečo verí a prečo sa obrátilo tak málo ľudí? Prečo toto Božie slovo – ak Božím skutočne je – neprevráti svet naruby, prečo ho razom nezmení?¹⁰

Toto podobenstvo má jednu stránku, ktorá nás osobne zaväzuje. Núti nás uvažovať, aké požiadavky má Slovo voči nám a akú odpoveď od nás očakáva! V podstate sa to dá povedať takto: Aká je naša zodpovednosť voči Božiemu slovu? Čo sme s ním urobili a čo urobíme? Naš problém môžeme formulovať aj takto: Ako to, že počúvame veľké slová a potom, keď vyjdeme z kostola, robíme úbohé veci? Prečo sa s nadšením otvárame Slovu, ktoré nás robí slobodnými, a vzápätí otrocky prijímame svoje otroctvá? Neuspokojme sa s okrajovými príčinami, treba sa nám vážne nad tým zamyslieť.¹¹

Takto sa dotýkame hlavného Ježišovho posolstva, v ktorom nás upozorňuje na postoj načúvania, na kvalitu počúvania. Rozhoduje to o vzťahu s Ježišom, to znamená o tom, či učeník, ktorý ide za Ježišom bude chápať to, v čom má účasť. Skutočne, že prvé slovo od ktorého Ježiš začína svoje vyučovanie je výzva: „počúvajte“ !

Toto slovo: počúvajte – je pozvaním pre nás, aby sme konečne stíchli a začali počúvať, je tiež pozvaním, aby sme počúvali so záujmom, s ochotou.¹² Boh nám má čo povedať, Boh k nám chce hovoriť, a preto nás vyzýva, aby sme počúvali, aby sme poslúchali – boli poslušní!

„Počúvajte“ (4, 3). Môžeme povedať, že Ježiš začína od pripomenutia pravdy, ktorou sa Izraelita modlí každý deň: „Počúvaj Izrael“ (*szema Izrael* – Dt 6, 4). Takto sa začína prvé prikázanie, najdôležitejšie prikázanie milovať. Avšak mohli by sme povedať, že prvé je počúvanie celou myslou, srdcom a silou. Všimnime si, že v podobenstvách sa zdôrazňuje počúvanie Slova a kvalita počúvania. V celej štvrtej kapitole Ježiš sa neustále odvoláva na postoj počúvania. V závere podobenstva hovorí: „Kto má uši na počúvanie, nech počúva!“ (4, 9) Keď bude vysvetľovať posolstvo zahrnuté v podobenstvách stále bude priamo nadväzovať na počúvanie. (porov. 4, 15.16.18.20)

Mali by sme si klásť otázku, čo znamená počúvanie, o ktorom stále Ježiš hovorí. V čom spočíva? Prečo je také dôležité v jeho podobenstvách? Urobili sme si malý „exkurz“ do Svätého písma, a videli sme, ako výzva k načúvaniu sa stáva hlavnou myšlienkou v celej Biblii. V Biblii počúvanie, ktoré od nás očakáva Boh, je nerozlučne spojené so *srdcom*. Ono je najdôležitejším „orgánom sluchu“. Hebrejský význam slovného spojenia „počúvať pravdu“ neznamena „nakloniť ucho“, ale „otvoriť srdce“ a viesť pravdu do života. V biblickom jazyku srdce je centrom osobnosti človeka, je hĺbkou ľudského života vo všetkých jeho dimenziách: duchovnej, intelektuálnej, morálnej a emotívnej. Je teda nielen sídlom citov, ale zároveň spomienok, myšlienok, zámerov, rozhodnutí. V srdci človek vedie so sebou dialóg. Otvára sa alebo uzatvára na Boha. *Metanoia* (obrátenie) je úzko spojené so *srdcom*.

¹⁰ C.M.Martini: Cesta dvanástich apoštolov v evanjeliu podľa sv. Marka, s. 53

¹¹ A. Pronzato: Nepohodlné evanjeliá, s. 107

¹² A. Pronzato: Rozsieváč (v poľštine), por. s. 5 - 47

Dráma človeka – naša dráma spočíva v tom, že my nechceme počúvať.¹³ A pretože nechceme počúvať Boha, nechceme počuť cestu života a šťastia, spôsobujeme si mnohé problémy a ťažkosti. Koreňom našich hriechov je práve nepočúvanie Boha – povedali sme si to dosť jasne! Vo svojej hlúposti pohrdame Božou múdrosťou, Božím svetlom pre náš život, a pretože Boh rešpektuje naše rozhodnutie, musíme si niesť aj dôsledky našich rozhodnutí.

Ježiš hovorí, že rozsievateľ seje zrná Božieho slova. Udivuje nás štedrosť rozsievateľa. V istej chvíli sa nám zdá, že je to plytvanie zrnom. Seje všade! Ježiš nám hovorí, že jeho Slovo je na dosah každého, nezávisle od situácie človeka, od schopnosti nášho počúvania, od stavu srdca.

Bl. Matke Celeste aj nám Ježiš adresuje tieto slová: „Všetky moje stvorenia milujem rovnakou nekonečnou láskou... Túžim rodiť dobro v každom srdci a dať sa všetkým, hoci pri tom znášam tisíce urážok od nevďačníkov. Pozri, dcéra, ako **rovnaكو milujem všetky duše, a túžim po jedinečnom dobre každej z nich. Nemôžem konať inak**, lebo moja dobrota je nekonečná. Moje stvorenia sú zaslepené svojou nevedomosťou a z nedostatku lásky ku mne usudzujú, že niekomu nadŕžam.“¹⁴

Božia láska sa dáva všetkým – v hojnosti. Boh nemiluje jedného na 10 %, druhého na 30% a ďalšieho, ktorý je dobrý na 90% ! On je stále milujúci, maximálne – nekonečne milujúci a štedrý, ak keď naše srdce je uzatvorené! Dáva sa všetkým - rozsievateľ seje všade! Boh je vo svojej márnostatnej láske k nám nenapraviteľný, nezastaviteľný a nepoučiteľný! Má odvahu milovať, hoci z nášho ľudského pohľadu jeho láska „vyjde nazmar“ ! Boh jednoducho nevie nemilovať, on neustále vychádza a bude vychádzať aby rozsieval lásku, aby k nám neustále hovoril.

Božie Slovo je ako zrná, ktoré ukrýva v sebe ohromný potenciál života, ale je zároveň krehké, nepovšimnuté pre nepozorných, a závisí na pôde (srdca) do ktorej padá. Osud zrna môže byť rôzny. Závidí od disponibility srdca, teda od jeho schopnosti počúvať. V tej chvíli Ježiš začína vysvetľovať, prečo u niektorých nemôže priniesť úrodu a u iných prináša hojnú úrodu. Ináč povedané, prečo niektorí nechápu Ježiša a odchádzajú a iní sa obrátili, zostávajú pri ňom a evanjelium ich premieňa. Dá sa povedať, že Ježiš hovorí o štyroch kategóriách poslucháčov – o štyroch kategóriách srdiec – o štyroch odpovediach človeka na Božie slovo.

Tu prichádzame ku koreňu, prichádzame ku kľúču: Boh sa dáva všetkým, ale nie všetci ho prijímajú. Jeho milosť nás ustavične predchádza a sprevádza, ale my sa rozhodujeme ju prijať alebo neprijať. Boh nás vykúpil bez nás, ale nespasí nás bez našej vôle prijať a chcieť dar spásy! Ako veľmi nás Ježiš chce obdarovať, ako veľmi chce, aby v nás jeho láska priniesla 100- násobnú úrodu, on sa dáva, dáva štedro, nie skúpo, to my sme skúpi, nechceme odpovedať našou spoluprácou a slobodným rozhodnutím!¹⁵

Sv. Ján Zlatoústý nádherne vysvetľuje tento text: Rozsievateľ nerozdeľuje pole, ale jednoducho, bez rozdielu hádže zrná. Podobne ani Pán nerozlišuje medzi bohatým a chudobným, múdrom a hlúpym, lenivým a usilovným, ale ku všetkým sa obracia so svojím učením. Prečo časť zrna vyšla nazmar? Nebolo to pre rozsievateľa ale pre zem, ktorá prijímala zrná, teda z dôvodu duše, ktorá odmietala počúvať. Ježiš vysvetľuje toto podobenstvo, aby povzbudil svojich učeníkov. Mnohí totiž prijímali zrná a strácali ho. Nechcel, aby strácali odvahu. Veď to isté sa stalo rozsievateľovi, ktorý poznal budúcnosť. On nikdy neprestal rozsievať. Prečo vlastne rozsieval medzi trnie, na skaly a na cestu? Môžeme tu vidieť niečo veľmi dôležité. Ak by to urobil roľník, určite by bol vinný. Skala sa nemôže stať zemou ani cesta sa nemôže stať cestou, trnie nemôže byť trnám. No v duchovnom poriadku to tak nie je. V ňom sa môže skala zmeniť na úrodnú zem, cesta vyšliapaná pocestnými sa môže stať bohatým poľom, trnie môže byť vytrhnuté a zasiat zrná priniesť úrodu. Keby to nebolo možné, Pán by nebol sial. Ak zmena nenastala v každej veci, vina nebola u rozsievateľa, ale u ľudí, ktorí sa odmietli zmeniť. On splnil to, čo bolo jeho vôľou.¹⁶

¹³ Por. Dt 18, 16.19

¹⁴ Bl. Mária Celesta: Rozhovory duše s Ježišom, s. 25

¹⁵ Por. Rozhovory duše s Ježišom, s. 64

¹⁶ Komentáre k Novému zákonu: Evanjelium podľa Marka, s. 283

Prizrieme sa teraz svojmu srdcu. Vystavme ho svetlu Božieho slova, aby ono nás usvedčilo a voviedlo do pravdy. Sme chorí, ale preto, aby sme boli uzdravení je potrebná správna diagnóza. Možno sa nájdeme v „jednej chorobe srdca“ možno máme niečo z každej. „Skalpel“ Božieho slova je ostrý, ale keď on zraní, on aj vylieči...

Štyri kategórie srdc – štyri spôsoby prijatia zrna Slova:

A) Srdce zvädzané - cesta

„Ako sial, jedno zrno padlo na kraj cesty ; prileteli vtáky a pozobali ho.“ (4, 4)

Na kraji cesty, kde sa seje slovo, sú tí, čo ho počúvajú, ale hneď prichádza satan a oberá ich o slovo zasiaté do nich.“ (4, 15)

Prvú kategóriu srdc Ježiš prirovnáva k ceste. Marek tu používa slovo „hneď“. Je to obraz srdca, ktoré veľmi rýchlo podlieha satanovi. *Satanas* je žalobca a protivník. Je nepriateľom života a evanjelia. Treba dodať, že u Marka satan je predstavovaný ako ten, ktorý zvädza iba k ľudskému zmýšľaniu. Zasiať do srdca človeka neschopnosť porozumieť, pochopiť Božie cesty, porozumieť ceste kríža a túžbu po úspechu. Ježiš jasne hovorí, že srdce učeníka, ktorý zmýšľal len ľudským spôsobom a neotvorí sa s vierou na Ježišove evanjelium bude „hneď“ pokúšané satanom, ktorý je nepriateľom Dobrej noviny a zatvrdzuje srdce na Slovo ako cesta, ktorá nechce prijať zrno.

Cesta je udupanou zemou, pretože používa sa často. Môže to byť aj obraz mojej viery, zvykli sme si „konať zbožné úkony“. Neodmietame Boha vo svojom živote, ale postavili sme ho na okraj svojho života. Verím, že Boh je, že existuje „niečo“, ale „prosím vás nepreháňajme to“. Kraj cesty – okraj môjho života. Ľudské srdce, ktoré je prázdne, je veľmi rýchlo zvädzané, Božie slovo je „vykrádané“ nepriateľom.

B) Nestále srdce – skalnatá pôda

„Druhé padlo na skalnatú pôdu, kde nemalo veľa zeme, a hneď vzišlo, lebo nebolo hlboko v zemi; ale keď vyšlo slnko, zahorelo, a pretože nemalo koreňa, uschlo.“ (4, 5 – 6) Do skalnatej pôdy zasiaté je u tých, čo počúvajú slovo a hneď ho s radosťou prijímajú, ale nemajú v sebe koreňa, sú chvíľkovi. Keď potom nastane pre slovo súženie alebo prenasledovanie, hneď odpadnú.“ (4, 16 – 17)

Ježiš opäť používa obraz z každodenného života, ktorý je dobre známy poslucháčom. Vysvetľuje: to je „plytké srdce“, v ktorom zrno nemôže zapustiť korene. Spočiatku všetko vyzerá dobre, ale nestále srdce bude vydávať „plytký“ evanjeliový život. Nebude schopné zásadne odpovedať na výzvy Slova k hlbšiemu vzťahu s Ježišom. Prečo? Ježiš hovorí o dvoch dôvodoch. Predovšetkým preto, lebo je „nestále.“ Marek používa výraz, ktorý môže znamenať aj *premenlivé, chvíľkové a ústupčivé*. Srdce je „plytké“ aj kvôli tomu, že nezvláda vplyv útlaku a prenasledovania. Tu treba zdôrazniť, že v Markovej formulácii to nevyjadruje mimoriadne skúšky. Môžu to byť aj každodenné pokúšenia. Klesajú na duchu, teda padajú, prerušujú vzťah s evanjeliom, s Ježišom prevažne kvôli tlaku prostredia. To je srdce v ktorom sa Slovo nemôže hlbšie a dlhšie zabývať. Nemôže dať život, lebo slovo nie je prijaté s hlbokým pripútaním sa ku Kristovi, osobnou láskou k nemu, ktorá jediná nám umožňuje zostať pri ňom a nepohoršiť sa. Je to kategória učeníkov, ktorí na začiatku robia „dobrý dojem“, ale rýchlo sa vzdávajú, nie sú zakorenení v Ježišovi.

Podľa sv. Jána Zlatoústeho, aj keď zrno uschne, nestane sa to pre horúčavu, ale pretože nemá korene.¹⁷

Dva krát Marek píše – nemalo koreňa. Vieme že rastlina bez koreňa nemôže vyhrať súboj so slnkom, nemôže prežiť. Je veľmi dôležité aké sú naše korene. Hovorili sme si na minulom stretnutí, že človek, ktorý má živý vzťah s Bohom, ktorý sa sýti Božím slovom: Je ako strom zasadený pri vode, čo prináša ovocie v pravý čas, a jeho lístie nikdy nevädne, darí sa mu všetko, čo podniká.¹⁸

¹⁷ Komentáre k Novému zákonu: Evanjelium podľa Marka, s. 284

¹⁸ Ž 1

- K čomu, ku komu ja vystieram svoje korene? Aká je kvalita mojich koreňov? Žijem na plytčine, alebo mám odvahu na Ježišovo slovo zatahnuť na hĺbину?

Hermas, kresťanský autor z pol. 2. stor. , považuje veriacich ľudí, ktorým patria tieto slová za vlašných. Oni majú Pána v ústach, nie však srdci. Ich základy sú suché a nemajú silu. Majú život len podľa svojich slov, no ich skutky sú mŕtve. Ako rastliny zvädnú na slnku, keď počujú o utrpení.¹⁹

C) Zotročené srdce – trnie

„Iné zasa padlo do trnia, ale trnie vyrástlo, udusilo ho a ono neprinieslo úrodu.“ (4, 7) A iné, zasiaté do trnia, je u tých, čo počúvajú slovo, ale potom sa vlúdia svetskej starosti, klam bohatstva a všelijaké iné žiadostivosti, slovo udusia a ostane bez úžitku.“ (4, 18 – 19)

Pole zarastené trnistými kríkmi je ďalším obrazom. Ježiš ho privoláva, aby nás upozornil na tretiu kategóriu poslucháčov, na tretiu kategóriu učeníkov. Ide o srdce v zajatí „trojitej choroby“: podlieha svetským starostiam (obavám, ťažkostiam), je oslepené bohatstvom, slávou, úspechom a nakoniec podliehajúce žiadostivosti (nezriadeným zmyslovým túžbam). Každá z týchto chorôb, ako hovorí Marek, *pomaly* vchádza do srdca a zmocňuje sa ho. Srdce, ktoré je čoraz viac choré kvôli svojmu zotročeniu nedovoľuje pôsobiť Slovu a udúša ho v sebe. To je obraz ľudí, ktorí chodia za Ježišom, počúvajú ho, ale každodenný život ich tak veľmi pohlcuje a gniavi, že neprinášajú ovocie. „Nasledovanie Ježiša“ ich nepremieňa.

Vo svojom „duchovnom denníku“ Rozhovory duše s Ježišom, Matka Celesta zapísala tieto Ježišove slová o „trňoch“ sebalásky – pýchy, ktorá spôsobuje v duši človeka veľkú škodu. Takto sú opísané jej prejavy:

- Tieto duše nedokážu zanechať isté výhody, sú privyknuté na svoje slabosti, zostávajú v duchovnej priemernosti, ich láska je rozdelená, nepoznajú správnu mieru – upadajú z jednej krajnosti do druhej, zbytočne sa znepokojujú, lebo nedokážu splniť svoje túžby, často podliehajú tisícorakým nepokojom, sú príliš pripútané k darom, ktoré im dal Boh a cnostiam – sú plné sebaobdivu.²⁰

Podľa sv. Jána Zlatoústeho, keď je Božie slovo udusené, nie je to pre trnie, ale pretože ľudia dovoľia trniu vyrásť v duši. Nie je teda potrebné dávať vinu veciam, ale ľudskej vôli.²¹ Trnie možno prirovnať k pohodlnosti. Pohodlnosť ničí dušu viac ako starosti a prináša utrpenie na tele aj na duši. Pohodlnosť je ako trnie, suchá a bez ovocia. Uvádza predčasnú starobu, zatemňuje zmysly a myseľ, zaslepuje rozum a robí telo malátnym.²²

Obraz duše ako záhrady nachádzame v spisoch mnohých svätých. Vieme, čo znamená starostlivosť o záhradu, a prečo je potrebná neustála práca. Iste, v zime zem oddychuje, ale jarou sa začína naša aktivita: rýľovanie, čistenie od kameňov, okopávanie, pletie buriny, zavlažovanie, sadenie, a dookola to isté. Každému z nás bola zverená záhrada našej duše, Boh ju zvlažuje dažďom, dáva vzrast kvetom, dáva slnko a teplo, aby plody mohli dozrieť. Od nás sa vyžaduje spolupráca, všímavosť, pozornosť na to, čo sa deje, aby sme vedeli správne zareagovať.

Sv. Augustín vysvetľuje, že je potrebné zmeniť sa, kým je čas. Srdce nesmie stratiť nič z Božieho slova. Ani pole srdca by nemalo mať malú hrúbku, lebo koreň lásky sa musí zasadiť hlboko.²³

Ježišovo podobenstvo o zrne sa na prvý pohľad zdá ohlasovaním porážky Slova. V jeho učení je istá dramaturgia. Slovo, hoci plné moci, dokáže zázračne uzdravovať, vyháňať zlých duchov sa stáva „slabé“, bezradné voči tvrdosti srdca. Ježiš pokračuje v učení, ktorého záver je prekvapivý. Existuje ešte štvrtá kategória srdca:

¹⁹ Komentáre k Novému zákonu: Evanjelium podľa Marka, s. 283

²⁰ Por. Rozhovory duše s Ježišom, s. 31- 33

²¹ Komentáre k Novému zákonu: Evanjelium podľa Marka, s. 284

²² Tamže, s. 288

²³ Tamže, s. 289

D) Srdce vytrvalé v počúvaní – dobrá zem

„Iné zrná padli do dobrej zeme; vzišli, rástli a priniesli úrodu: jedno tridsaťnásobnú, druhé šesťdesiatnásobnú a iné stonásobnú.“ (4, 8) A do dobrej zeme zasiate je u tých, čo počúvajú slovo a prijímajú ho a prinášajú úrodu: jedno tridsaťnásobnú, druhé šesťdesiatnásobnú a iné stonásobnú.“ (4, 20)

Ježiš hovorí, že sú aj učenici, v ktorých Slovo prináša život v hojnosti, ktorých srdce je „úrodné“. Čo to znamená? Ježiš vysvetľuje: to sú tí, ktorí počúvajú a prijímajú Slovo. Keď doslovne preložíme slová, ktoré použil Marek, tak to sú tí, ktorí počúvajú Slovo s *vytrvalosťou a intenzívne si ho osvojujú*. Ich srdce je naozaj „spríbuznené“ s Ježišom. Kto vytrvalo počúva jeho Slová a prijíma ich (osvojuje si ich a uskutočňuje), vchádza do hlbokého vzťahu s Ježišom, patrí k Ježišovi a osvojuje si jeho život. O takýchto učeníkoch Ježiš už skôr povedal: „On im odvetil: „Hľa, moja matka a moji bratia. Lebo kto plní Božiu vôľu, je môj brat i moja sestra i matka.“ (3, 34 - 35) Ježiš zdôrazňuje hojnosť života, ktoré prináša takýto postoj. Ak sa doposiaľ zdalo, že ohlasované Slovo trpí samé porážky, tak Ježiš teraz ukazuje plody, ktoré sú čoraz väčšie: *tridsaťnásobné, šesťdesiatnásobné a stonásobné*. Ježiš predpovedá, že Dobrá novina napriek neúspechom, odporom a ťažkostiam, ktoré stretáva priniesie život a hojnosť.

Máme tu opísanú trojaký výsledok úrody: tak, ako tri zrná boli trojakým spôsobom neúrodné, tak ďalšie tri priniesli trojakú úrodu. Úspech môže mať rôzne podoby. Nie každý úspech je stopercentný. Aj tridsať percent je úspechom. Podobenstvo nás učí jednak skromnosti v očakávaní výsledkov, a jednak ochote vložiť svoje úsilie do rúk Boha, ktorý je pánom žatvy. Duchovná cesta je záležitosťou trpezlivosti, cieľavedomosti a húževnatosti.²⁴

Na začiatku založenia Rehole Najsvätejšieho Vykupiteľa (redemptoristiek) Matka Celesta prežívala rôzne dilemy, obavy aj ťažkosti spojené s týmto dielom, ku ktorému ju Pán povolal. Obávala sa, aby jej slabosť a hriechnosť nebola prekážkou v uskutočnení Božej vôle. A Ježiš jej takto odpovedal: „**Čo ty môžeš dať od seba? Len trošku vernosti... Vlož všetko svoje úsilie do môjho diela a neboj sa o seba.**“²⁵

Toto je aktuálne pozvanie aj pre nás - dajme z našej strany aspoň trošku vernosti, to, čo sme schopní dať! Ježiš nás odmení nielen za výsledok, ale aj za našu námahu, za našu prácu, snahu, že sme dali z našej strany to, čo sme boli schopní dať! Toto slovo je mojou skúškou, akou som pôdou a čo sa deje s počutým slovom...

Ježiš nemôže zachrániť tých, ktorí sa uzatvárajú jeho Slovu. On, ktorý dokáže robiť zázraky, vyžaduje od človeka spoluprácu. Neuzdraví ho bez otvorenosti na Slovo uzdravenia. Nepremení ho bez otvorenosti na premenu. Jeho Slovo nedá vnútorný vzrast bez otvorenia sa na rast. Ježiš necháva srdcia poslucháčov slobodnými a sám je nezávislý od rôznych postojov učeníkov. Ježiš neprišiel hľadať úspech, popularitu. Prichádza hľadať človeka. Chce, aby sa obrátil a uveril evanjeliu. (1, 15) Takýto Ježišov postoj privádza do krízy aj učeníkov. Popiera ich obraz Ježiša, ktorý ide cestou apoštolských úspechov. Učí ich pokore voči moci jeho Slova. Slovo je schopné priniesť stonásobnú úrodu v každom, kto ho vytrvale počúva a prijíma celým srdcom. Rozhoduje o tom počúvanie Slova. To je jeho tajomstvo krehkosti a slabosti.

Mojou úlohou ako Ježišovho učeníka je byť s ním, mám sa postaviť na jeho stranu, privinúť sa k nemu a k jeho Slovu, verne počúvať Slovo, s hojnosťou ho prijímať a zachovávať. To ostatné je už na ňom. Evanjelium ma premieňa v „svojom čase“. Musím sa chrániť pred pokušením preberania vlády nad jeho Slovom: nerobiť zo seba správcu Slova, vyznačovať mu čas na prinášanie úrody, nevynucovať si okamžité efekty. Treba byť pokorný voči pôde. Treba prijať svoju krehkosť, tak ako ju prijal Ježiš. Súhlasí s nepatrnými začiatkami; s tichým, pomalým vzrastaním v skrytosti.

To je evanjeliová mentalita učeníka, ktorý začína chápať, čo znamená „byť s Ježišom“. Najdôležitejšie je, aby sme sa stávali ako úrodná, pokorná pôda, ktorá prijíma a zachováva aj najmenšie zo semien a trpezlivo čaká na prvé „steblo života“! Nemôžeme zabúdať na to, že všetko je milosťou: počúvanie, prijímanie, zachovávanie a „úrodnosť“ Slova.

²⁴ Tamže, s. 292- 293

²⁵ Autobiografia: M.C. Crostarosa, s. 127

Veľký biblista, už zosnulý Milánsky kardinál Carlo Maria Martini o tomto úryvku evanjelia, ktorý sme si rozobrali takto napísal: Božie kráľovstvo je tajomstvom dialógu, v ktorom dostávame návrh. Tento návrh môžeme prijať, zanedbať, ignorovať alebo priamo odmietnuť. Apoštoli boli Ježišom povolaní žiť toto tajomstvo pokory semena Božieho kráľovstva, ktoré – hoci je Božím slovom, a teda najdokonalejšou, najsvätejšou a najmocnejšou jestvujúcou silou – prispôsobuje sa pôde, do ktorej padá, a prijíma tie situácie, v ktorých nemôže prinášať úrodu. Slovo neprináša úrodu automaticky, ale pokorne. Takto Ježiš vysvetľuje svojim učeníkom (vysvetľuje aj nám), že hoci káže s mocou, jeho slová nie sú účinné. V skutočnosti jeho kázaniu nechýba nič, iba primeraná odpoveď!²⁶

Podnety na zamyslenie:

- Rozsievateľ pozná zem môjho srdca a vidí dobre, čo mu bráni skutočne a naplno žiť. Viem to aj ja? Viem, čo je mojím trním, skalnatou pôdou a okrajom cesty? Rozsievateľ sa neteší iba z hojnej úrody, ale aj z toho, že môže odstrániť kamene, trnie, dobre preorať zem. Dovolím mu to?
- Ak sa Božie slovo niekoho dotkne, ten musí zomrieť. Zrno ktoré padlo do dobrej pôdy muselo zomrieť, aby prinieslo úrodu. Božie slovo nie je rozkošou pre uši, ale silným úderom! Kto je „bez modriny“, nech neverí, že ho Božie slovo „udrelo“. Aké „stopy“ zanechalo vo mne Slovo?
- Ježiš nás týmto slovom pozýva k spolupráci s jeho milosťou. V každom prípade mu aspoň neprekážajme, to je prvý krok spolupráce!

Úloha na tento mesiac:

- Skúsme začínať náš deň touto veľmi krátkou modlitbou: Hovor, Pane, počúvam ťa! Chcem ťa počúvať celý dnešný deň!
- Modliť sa verne modlitbu Anjel Pána, aby sa aj v nás, na príhovor Panny Márie uskutočňovala Božia vôľa a aby sme ako ona prijímali do seba Božie slovo!

²⁶ C.M. Martini: Cesta dvanástich apoštolov v evanjeliu podľa sv. Marka, s. 56.58